

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
	Formannskapet	24.06.2015

Svar på høring angående finansieringsmodell private barnehager

Forslag til vedtak

1. Bodø kommune stiller seg positiv til å beholde dagens finansieringsmodell av private barnehager som tar utgangspunkt i at tilskuddet skal baseres på utgiftene i den enkelte kommune

Sammendrag

Udir har utredet to ulike finansieringsmodeller angående tilskuddet til private barnehager som er sendt ut til høring. Kommunene og andre parter bes primært å ta stilling til valg av finansieringsmodell. Rådmannen mener at Bodø kommune har kontroll på dagens modell, og mener det er knyttet usikkerhet til bytte av modell. Dermed foreslås det å gi positiv tilbakemelding på modell 2: En finansieringsmodell som tar utgangspunkt i at tilskuddet skal baseres på utgiftene i den enkelte kommune.

Saksopplysninger

Utdanningsdirektoratet har utredet to modeller for finansiering av private barnehager som ble sendt ut på høring 22.mai. Høringsfristen er 20.august 2015, med planlagt ikrafttredelse av ny forskrift og finansieringsordning 1.januar 2016. Høringsdokumentene består av svært mange sider, og det er over 38 spørsmål som det kan gis tilbakemelding på. I dette saksfremlegget diskuteres kun de prinsipielle linjene, og det vil således ikke bli gått ned på detaljnivå. Fokuset blir dermed på valget mellom de to hovedmodellene. Høringsdokumentene i sin helhet kan leses på <https://hoering.udir.no/Hoering/37>.

Finansieringsordningen for alle barnehager ble lagt om i 2011. Før 2011 mottok kommunen et tilskudd per barn i barnehagene. Tilskuddet var nasjonalt satt, og det måtte søkes Statlige myndigheter for hvert enkelt barn. I 2011 ble kommunens tilskudd til drift av barnehager bakt inn i rammetilskuddet. Kommunen mottar altså et fast rammetilskudd, uavhengig av antallet barn i barnehagene. Dette medførte igjen at finansieringsordningen for private barnehager måtte legges om. De private barnehagene skulle fra 2012 få sine tilskudd basert på kommunens selvkost per barn i kommunale barnehager. Kommunene fikk således en ny oppgave med å beregne tilskuddet, noe som i ettertid har vist seg utfordrende i enkelte kommuner. Noen tvister har også endt i rettssystemet.

På bakgrunn av de utfordringene som har oppstått, fikk Utdanningsdirektoratet oppdrag i å se nærmere på alternative modeller. I korte trekk kan modellene som Udir har utredet deles inn slik (heretter kalt modell 1 og modell 2):

1. En finansieringsmodell som er basert på nasjonale gjennomsnittlige utgifter i kommunale barnehager med mulighet for lokal justering
2. En finansieringsmodell som tar utgangspunkt i at tilskuddet skal baseres på utgiftene i den enkelte kommune

Modell 1 er en ny «gammel» modell, der man går tilbake til en nasjonal sats. Rådmannen tolker det nye forslaget som om at kommunene fortsatt vil få kompensert barnehagekostnadene gjennom rammetilskuddet, men at private barnehager skal få utbetalt tilskudd etter barnetall og nasjonale satser. I forslaget ligger også muligheter til å justere tilskuddet basert på kommunens bemanningsnorm.

Modell 2 er den som anvendes i dag i de kommuner som har kommunale barnehager. I Bodø kommune går økonomikontoret gjennom barnehagesektorens regnskap og barnetall, og beregner en tilskuddssats basert på barnehagesektorens selvkost per barn. I utredningen er det foreslått enkelte små endringer i dagens modell, men hovedlinjene er de samme.

PBL har skrevet brev til alle landets kommuner der de foreslår å gi positiv tilbakemelding på modell 1. KS har i lignende brev bedt kommunene gi positive tilbakemeldinger på modell 2.

Noen endringer er foreslått i begge modeller, eksempelvis tilknyttet måten de private barnehagene kompenseres for kapitalutgifter og pensjonsutgifter, samt en diskusjon omkring telletidspunkter.

Vurderinger

Valg av finansieringsmodell har i utgangspunktet to viktige aspekter. Det ene er hva som er best nasjonalt sett, det andre er hva som er best lokalt sett fra kommunens perspektiv.

Modell 1 vil lette arbeidet fra økonomikontorets side med tanke på beregningen. Det brukes i dag rundt 2 uker på selve beregningsarbeidet, da tilskuddet skal beregnes, oppdateres og avregnes. Nye regler med bruk av regnskap fra foregående år har lettet arbeidet noe, men beregningen oppleves som ressurskrevende. Kommunen har på den andre siden et godt samarbeid med alle de private barnehagene, samt PBL. Det har kommet få klager på Bodø kommunes beregninger de siste år, og det har kun vært gjort små justeringer etter tilbakemeldinger fra PBL i 2013.

Modell 1 kan tenkes å fremme likhet mellom de private barnehagene på tvers av kommunegrenser, da tilskuddsgrunnlaget vil være likt. Det kan derimot slå både heldig og uheldig ut for den enkelte kommunes økonomi. Bodø kommune betaler ut rundt 210 millioner kroner i tilskudd til private barnehager, så små prosentvise endringer i tilskuddssats vil ha store økonomiske konsekvenser. Eksempelvis vil 1 % differanse utgjøre over 2 millioner kroner i forskjell på tilskudd.

Bodø kommune har en vedtatt bemanningsnorm på 6,5, noe som er rundt 8 % lavere bemanning enn landsgjennomsnittet. En kan dermed gå ut fra at tilskuddet blir rundt 8 % lavere enn de nasjonale satsene med bruk av ny modell. I 2015 er den beregnede tilskuddssatsen i Bodø kommune rundt 17 % lavere enn nasjonal tilskuddssats. En omlegging kan således innebære økte kostnader, men det er usikkert på dette tidspunkt hvor høy en eventuell nasjonal sats vil være.

Rådmannen er svært positivt innstilt til endringene tilknyttet pensjonsberegningene i både modell 1 og modell 2. Dagens modell baserer tilskuddet på kommunal pensjonsatts, noe som gir de fleste private barnehagene en uhensiktsmessig høy kompensasjon for å dekke sine pensjonsutgifter. I

høringsnotatet er det foreslått å bruke en pensjonssats på om lag 14 %. Dette er noe høyt, men er en vesentlig forbedring fra dagens system (i 2014 hadde BKP en pensjonssats på rundt 18,9 %).

Konklusjon og anbefaling

På grunn av usikkerhet rundt hvordan en nasjonal tilskuddssats vil slå ut for Bodø kommunes økonomi, så anbefales det at kommunen gir positiv høringsuttalelse til modell 2. Selv med lokale tilpasninger basert på bemanningsnorm, så kan den økonomiske konsekvensen bli betydelig ved valg av den andre modellen. Bodø kommune har god kontroll på dagens beregningsmodell, og mener at det beregnes korrekt tilskudd ut i fra gjeldende retningslinjer.

Rolf Kåre Jensen
Rådmann

Arne Øvsthus
Kommunaldirektør OK

Saksbehandler: Eirik Eide Haugmo